

“Uligevægtene i dansk økonomi må efterhånden karakteriseres som værende af permanent karakter. Betalingsbalanceunderskuddene har eksisteret i 25 år med stærkt tiltagende gældsproblemer til følge og den høje ledighed i næsten 15 år”

Fra kapitlet “Arbejdsmarkedet og balanceproblemet”,
i Dansk Økonomi, juni 1988

Et økonomisk perspektiv på uddannelsesindsatser

Af Helena Skyt Nielsen¹

Det 3-årige barn har hørt 30 millioner flere ord, hvis det er vokset op med universitetsuddannede forældre, end hvis det er vokset op med forældre på understøttelse. Ikke overraskende er det 3-årige barns ordforråd mere end dobbelt så stort, når det er vokset op i universitetsfamilien, og gabet stiger frem mod skolestart. Disse tal fra Hart & Risley (1995) er gået verden rundt, og dansk forskning finder lignende forskelle. Alligevel taler det politiske system om fleksibel ungdomsuddannelse, fjumreår, SU og efter- og videreuddannelse, når vi vil have flere igennem uddannelsessystemet. Forskellene skabes meget tidligt, men de løsninger, der diskuteres, ligger meget sent.

Danmark er et af verdens mest lige samfund. Alligevel er der allerede tidligt i børns liv store forskelle i børns færdigheder langs den sociale rangstige. Den sociale mobilitet er højere i de nordiske lande end i USA fx målt ved korrelation i uddannelse eller indkomst på tværs af generationer (se fx Holmlund, Lindahl & Plug, 2011). Dette skyldes formentlig den veludbyggede velfærdsstat og især den offentlige uddannelsessektor. Selvom vi i de nordiske lande har nogle af verdens højeste subsidier til uddannelse og verdens mest lige indkomstfordelinger, er det stadig sådan, at børn fra hjem, hvor en eller begge forældre har en akademisk uddannelse, har langt højere sandsynlighed for selv at få en akademisk uddannelse end andre.

Der er en lang række faktorer, som påvirkes i løbet af opvæksten, og børn af forældre med længerevarende uddannelse får en mere hensigtsmæssig påvirkning på alle disse stadier: børns indlæring og indlæringsevne påvirkes allerede i fosterstadiet (fx rygning og alkohol), i spædbarnssta-

¹ Professor, Institut for Økonomi, Aarhus Universitet.

diet (fx amning, tæt voksenkontakt, gestikulation), småbørnsstadiet (fx kvalitet af dagtilbud, varieret sprogpåvirkning) og på førskolestadiet (fx daglig læsning). Bemærk, at ingen af de nævnte hensigtsmæssige påvirkninger nødvendigvis kræver en lang uddannelse at udføre!

Det er dog kun i begrænset omfang en årsagssammenhæng mellem forældres uddannelse og børns uddannelse, så forskellene opstår ikke kun *på grund af* opnået uddannelse og heraf højere indkomst eller mere hensigtsmæssigt forældreskab. Sammenhængen forklares i stedet for hovedsagligt af, at forældre med lange uddannelser har nogle underliggende evner og færdigheder, der påvirker investeringer i børnene og børnenes valg (se Holmlund, Lindahl & Plug, 2011). Dette kan både være genetiske forskelle fx i intelligens, som det er svært at ændre på, men også tillærte forskelle fx i vedholdenhed eller selvkontrol eller forskelle i erhvervet viden om børns udvikling, børns behov og betydningen af investering i børnene fra de er små.

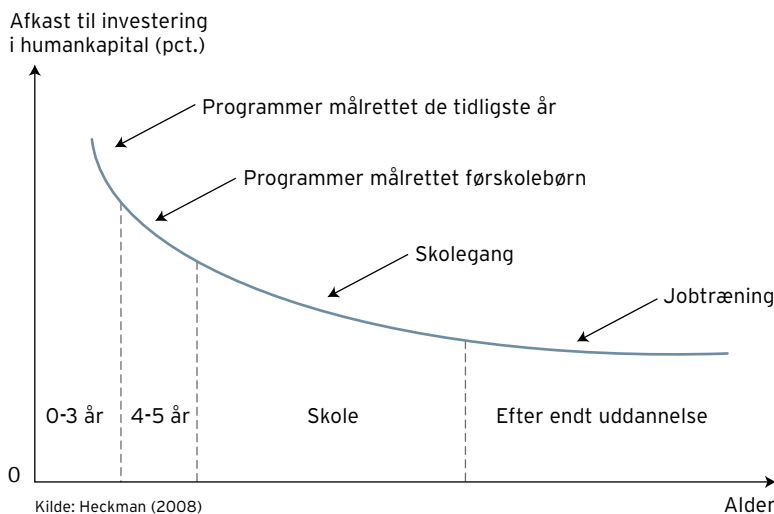
Resten af dette kapitel skrider frem som følger: Først præsenteres den teoretiske og metodiske baggrundsramme. Derefter præsenteres nogle eksempler på væsentlige tidlige indsatser i uddannelsessystemet. Dernæst nogle eksempler på et par omdiskuterede sene indsatser, som har til hensigt at understøtte unge i at blive selvforsørgende. Til sidst konkluderes og gives et bud på, hvor der er potentiale for at omprioritere ressourcer.

Baggrundsramme

Forebyggelse er bedre end behandling: afkast til indsatser tidligt i livet må teoretisk betragtet forventes at være meget større end senere i livet, se figur 1.

Det skyldes to ting: For det første gør tidlige indsatser de senere indsatser mere produktive. Et barn, som er blevet godt stimuleret af forældrene og har været passet i et dagtilbud af høj kvalitet, er givetvis adfærdsmæssigt og intellektuelt mere skoleklar som 6-årig, hvorfor tilegnelsen af færdigheder i skolen vil være nemmere og nå et højere niveau. For det andet er viften af evner og færdigheder, som er nødvendige for at klare sig igennem uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet, meget bred, og evner og færdigheder er komplementære, således at de er mere produktive sammen. Fx lærer man nemmere at læse, hvis man er vedholdende og

Figur 1. Afkast til en krone investeret ved forskellige aldre

god til at koncentrere sig. Et tidligt fokus på understøttelse og udvikling af en mængde færdigheder er derfor formodentlig langt bedre end en ensidig, sen indsats, se Heckman (2008).

Det er svært at sige, om trade-off mellem investeringer i tidlige og sene indsats er det samme i Danmark som i USA, der undersøges af Heckman (2008). Vi har en massiv offentlig indsats både tidligt i livet (indsats for gravide, sundhedsplejersker, barselsorlov, gode dagtilbud) og sent (gratis uddannelse, høj studiestøtte, arbejdsmarkedspolitik og efter- og videreuddannelse). Det er dog tankevækkende, at det offentlige subsidium til de billigste kandidatuddannelser er ca. 650.000 kr. pr. studerende i 2012, mens det offentlige subsidium til 5 år i daginstitution er ca. det halve. I næste afsnit ses på effekten af en række tidlige og sene indsats.

Uanset om man taler om tidlige eller sene indsats, er det en stor statistisk udfordring at afdække effekten af en given indsats. Elever, der udskyder skolestart, klarer sig fx dårligere senere i livet end andre. Dette skyldes, at de ofte udskyder skolestart, *fordi* de har nogle særlige van-

skeligheder, som også delvist forklarer, hvorfor de klarer sig dårligere på en række andre parametre. Den statistiske udfordring går ud på at udsondre effekten af sen skolestart fra effekten af de særlige vanskeligheder, så der med rimelighed kan siges noget om årsagssammenhængen. Generaliserbar viden om årsagssammenhæng er som oftest nødvendig for at danne grundlag for politiske prioriteringer af indsatser. I det konkrete tilfælde anvendes ofte en metode, hvor man – populært sagt - sammenligner elever, som er født lige før årsskiftet, med elever, der er født lige efter årsskiftet. Der er et tydeligt hop i skolestartsalder, når man sammenligner børn født i december med børn født i januar. Hvis man godtager, at det er tilfældigt, om fødslen foregår på den ene eller anden side af årsskiftet, kan man anvende denne variation til at isolere effekten af skolestartsalder fra effekten af at have særlige vanskeligheder.

Tilsvarende problemer gør sig gældende i de fleste andre uddannelsespolitiske problemstillinger. Elever der modtager specialundervisning får dårligere karakterer ved afgangseksamen end andre elever, hvis de overhovedet går op til eksamen. Dette er ikke overraskende, da de ofte får specialundervisning pga. indlærings- eller adfærdsvanskeligheder. Elever i små klasser og elever på små skoler klarer sig dårligere end andre elever, mens elever på en række privatskoler klarer sig bedre. Ligesom i tilfældet med sen skolestart, vil man drage nytte af et indgående kendskab til de institutionelle rammer og på baggrund heraf designe en empirisk strategi, der er velegnet til effektmåling. I nogle enestående tilfælde er det muligt at foretage et lodtrækningseksperiment, hvor en behandlingsgruppe udsættes for en indsats (fx sprogstimulering), hvorefter individernes udfald kan sammenlignes med udfaldet for en kontrolgruppe, som har været udsat for sædvanlig praksis.

Tidlige indsatser

Tidlige forskelle

Allerede på fødselstidspunktet er der forskel i hvilke stimuli et barn bliver mødt med afhængigt af dets forældres placering på den sociale rangstige. En oplagt årsag er, at veluddannede forældre har mere korrekt viden om fx hvornår et barn kan høre, se og vende sig samt hvor stort ordforrådet kan forventes at være på et givet alderstrin. Dette viser sprit-

ny forskning, som Flavio Cunha, UPenn, løftede sløret for på Aarhus Universitet i august 2012.

Som 14 måneder gammel bruger et barn med veluddannede forældre mere varieret gestikulation end andre. Barnet mødes med mere kompleks gestikulation fra forældrene, og disse tidlige forskelle i forældres gestikulation kan delvist forklare forskellene i børnenes ordforråd ved skolestart (Rowe & Golden-Meadow, 2009). Fra et til seks år vokser forskellen i ordforråd blandt børn afhængigt af social baggrund, og disse forskelle afspejler sig senere som forskelle i læse- og skrivefærdigheder i skolen, som er afgørende for senere job- og livsmuligheder (Hoff, under udgivelse). Også når det gælder den sociale og følelsesmæssige udvikling er der tydelige forskelle relativt tidligt. Disse forskelle omfatter både adfærdsvanskeligheder og egentlige psykiatriske diagnoser som fx ODD (Oppositional Defiant Disorder) eller ADHD (Attention-Deficit/Hyperactivity-Disorder), og de afspejler sig senere som forskelle i præstationer og muligheder i tilværelsen (Webster-Stratton, 2011).

For at børn med lavt uddannede forældre kan opnå den samme acceleration i færdigheder, som ses blandt børn af veluddannede forældre, kræves opfølgende og komplementære investeringer. Ideelt set er der således brug for indsatser, som rækker ud over daginstitutioner og skoler, og som involverer forældre og giver varige ændringer i kommunikation mellem voksne og børn. Webster-Stratton (2011) har udviklet programmet "De Utrolige År", som har vist sig godt til at forebygge og behandle fx adfærdsvanskeligheder blandt børn ved at inddrage børn, forældre og lærere.

De nævnte amerikanske undersøgelser er vidt citerede over hele verden, men samme tendenser ser man i Danmark fx jf. Bleses et al. (2010). Vi mangler dog stadig sikker viden om årsagssammenhænge og mekanismer samt viden om hvilke effektive og velafprøvede redskaber der kan hjælpe forældre og pædagoger til at støtte barnets udvikling af sprog eller hensigtsmæssig adfærd.

I Aarhus Kommune har man i et lodtrækningsforsøg set signifikant positive effekter hos tosprogede børn med lavt uddannede mødre af en indsats bestående af en sprogkuffert med sprogstimulerende midler. Kufferten blev udleveret til forældre til 3-5-årige børn. Indsatsen støttedes op

af pædagoger i daginstitutioner, og den er således et eksempel på komplementær produktion af sprogkunderskaber (Andersen & Jakobsen, 2012). Lignende lovende resultater ser man af projekt Bogstart, hvor forældre til børn i udsatte boligområder bliver guidet om læsning for børn og får fire bogpakker samt besøg af en bibliotekar (Bleses, 2011). Projektet, som er en dansk tillempning af det britiske Bookstart, hvor 90 pct. af britiske børn modtager bogpakker, og tilsvarende tyske og hollandske projekter, er dog ikke udrullet som et lodtrækningsforsøg ligesom det århusianske forsøg.

Tidlig uddannelse

Tidlig uddannelse af børn omfatter dels pasning hjemme - typisk i form af barsels- og forældreorlov - og dels pasning uden for hjemmet i institutioner eller i dagpleje. Ruhm and Waldfogel (2012) giver et overblik over status på forskningsfronten på dette område, som danner basis for beskrivelsen nedenfor.

Ved at udnytte den gradvise udvidelse af barselsorloven i en lang række lande har internationale forskningsundersøgelser dokumenteret de kort- og langsigtede effekter af længden af barsels- og forældreorlov på børnene. Undersøgelserne finder samstemmende, at der er gunstige effekter på børnene af barsels- og forældreorlov i intervallet 0 til 4 måneder, mens forøgelsen af orloven udover 4 måneder ikke har hverken positive eller negative effekter på børnenes karakterer eller andre relevante udfald.

Pasning uden for hjemmet forgår i Danmark typisk i institutioner med uddannet personale og er efter internationale standarder billig og af høj kvalitet. Denne form for tidlig uddannelse af børn har gunstige kort- og langsigtede effekter på, hvordan børnene klarer sig i uddannelsessystemet sammenlignet med at være hjemme hos forældrene eller pasning af lavere kvalitet. Disse effekter er især drevet af betydelige positive effekter for børn, især drenge med forældre med lav eller ingen uddannelse ud over grundskolen. Simonsen & Datta Gupta (2012) kan ikke dokumentere forskellig effekt af typen af dagtilbud som 3-årig i Danmark anno 1999 på præstationer som 11-årig.

Skolestart

Selvom daginstitutioner gør en positiv forskel, er børn af forældre med

lav eller ingen uddannelse ud over grundskolen stadig stærkt overrepræsenterede blandt sene skolestartere og omgængere i børnehaveklassen. I skoleåret 2010/11 var andelen af sene startere 22 pct. vs. 8 pct., mens andelen af børn, som gik om i børnehaveklassen var 6 pct. vs. 1 pct. blandt børn med hhv. forældre uden uddannelse udover grundskolen og forældre med en lang videregående uddannelse. Andelen af sene startere varierede fra 5 pct. til 20 pct. på tværs af de danske kommuner, se UNI-C (2012)

Forsinket skolestart giver en kortvarig fordel i uddannelsessystemet, som ikke kan spores på længere sigt på arbejdsmarkedet og mindsker således livstidsindkomsten (Black, Devereux & Salvanes, 2011). Når man måler betydningen af sen skolestart på succes i uddannelsessystemet, er det vigtigt at skelne mellem effekten af at være startet senere og effekten af at være ældre, når man observeres på et givet klassetrin (pga. identiteten: $\text{alder} = \text{skolestartsalder} + \text{antal års uddannelse}$). Elever, der er startet sent, klarer sig i gennemsnit bedre i faglige test eller i vurdering mhp. oprykning efter et givet klassetrin. Men det viser sig, at dette alene skyldes, at de er ældre, når de skal vurderes. Man skal således tage alderen i betragtning, når man vurderer resultatet af de nationale test eller 9. klasses afgangsprøve. Hvis man vurderer, hvordan unge mænd klarer sig fx i IQ testen ved session som 18-årige, eller hvis man vurderer deres løn ved et givet alderstrin, viser det sig, at effekten af sen skolestart er negativ, dvs. effekten af det ekstra år i børnehaven er mindre end alternativet.

Man kan ikke helt afvise, at der kan være positive effekter af sen skolestart på nogle marginer, som ikke slår igennem på det gennemsnitlige uddannelses- og lønniveau. Fx finder Black, Devereux & Salvanes (2011), at sandsynligheden for at blive teenagemor mindskes ved sen skolestart især for de mest udsatte grupper, ligesom den observerede mentale sundhed ved sessionen er bedre for mænd. Desuden finder Landersø, Nielsen & Simonsen (2012), at sen skolestart mindsker sandsynligheden for at starte en kriminel løbebane. I USA har man fundet, at sandsynlighed for at få psykiatriske diagnoser såsom ADHD og sandsynligheden for at få specialundervisning mindskes, hvis man starter sent i skole. Førstnævnte resultat genfindes dog ikke i Danmark, og det skyldes formentlig, at psykiatriske diagnoser som ADHD stilles af praktiserende læger og pædiatere i USA og ikke af psykiatere, som i Danmark (Dalsgaard et al, 2012). I Tyskland, hvor man har niveaudelt undervisning efter 4. klassetrin, har man fundet, at sen skolestart forbedrer sandsynligheden for at komme ind på det akademiske spor i uddannelsessystemet.

Sen skolestart kan således have en gunstig langsigtet effekt på adfærd, ligesom det kan have forøget betydning, hvis der foretages væsentlige og svært reversible beslutninger tidligt i grundskoleforløbet.

Ressourcer i grundskolen

Nogle af de omkostningstunge ressourceparametre i grundskolen er ændringer af klassestørrelse og specialundervisning. Når det gælder klassestørrelse er der robust evidens for, at større klasser mindsker læring, og at store klasser især skader de faglige præstationer hos drenge og børn med lavt uddannede forældre (Browning & Heinesen, 2007; Heinesen, 2010). Størrelsesordenen af effekten svarer til, at en reduktion af klassestørrelsen med 5 elever øger karaktererne med ca. et kvart karakterpoint – og mere for drenge og børn med lavt uddannede forældre.

Når det drejer sig om specialundervisning er der meget sparsom viden om effekten. I en nylig rapport fra DeLoitte rapporteredes det, at 14 pct. af eleverne i den danske grundskole modtog specialundervisning i skoleåret 2008/9 (svarende til ca. 20 pct. af budgettet). Hanushek, Kain & Rivkin (2002) finder en gunstig effekt af specialundervisning for USA, mens et nyere engelsk arbejdspapir af Keslair, Maurin and McNally (2012) ikke kan dokumentere nogen effekt. Der er således et stort hul i litteraturen her: Vi ved ikke, om specialundervisning gør en forskel, og om specialundervisning i almenskolen er at foretrække frem for segregerede tilbud i specialklasser eller på specialskoler.

Sene indsatser

Statens Uddannelsesstøtte (SU)

I Danmark har vi lagt stor vægt på, at SU-systemet skal understøtte og forbedre lige adgang til uddannelse. Der gives verdens højeste SU-stipendier, ligesom der gives støtte til adskillige ungdomsuddannelser og til studier i 12 måneder udover normeret studietid på de videregående uddannelser. Humlum & Vejlin (under udgivelse) har undersøgt effekten af SU-stipendier på faglige præstationer og beskæftigelse for elever i de 3-årige gymnasiale uddannelser. Forfatterne udnytter eksogen variation

i fødselstidspunkt omkring et kvartalsskel til at identificere effekten af SU. De finder, at SU-stipendiet mindsker beskæftigelsen en smule uden dog at påvirke de faglige præstationer overhovedet uanset elevens sociale baggrund. Nielsen, Taber & Sørensen (2010) har undersøgt effekten af SU-stipendiet på indskrivning på videregående uddannelse. Forfatterne udnytter bl.a. 1987/88-reformen til at identificere effekten af SU. De finder, at en forøgelse af SU-stipendiet havde en meget begrænset effekt på indskrivningen på de videregående uddannelser, også for unge med lavt uddannede forældre. Öckert (2012) konkluderer ligeledes, at yderligere subsidier til videregående uddannelser ikke kan forventes at have nogen effekt i de nordiske lande, hvor subsidierne i forvejen er verdens højeste.

Voksen- og Efteruddannelse (VEU)

Effekten af offentligt støttet Voksen- og Efteruddannelse (VEU) er blevet kortlagt af Kristensen & Skipper (2009). Forfatterne undersøger effekten af kurserne på løn, beskæftigelse, videre uddannelse, job- og branche mobilitet mv. og foretager cost-benefit-analyser. Resultaterne viser, at voksen- og efteruddannelse giver et negativt afkast for kurser på det almene niveau, fx 9. klasses dansk og HF enkeltfag. En gennemsnitlig kursist koster samfundet ca. 100.000 kr., når gevinsterne er trukket fra. En fjerdedel af unge mænd på 25 år har ikke en uddannelse ud over grundskolen, mens det tilsvarende gør sig gældende for en femtedel af de unge kvinder på 25 år. Voksen- og efteruddannelse (VEU) ses af mange som det columbusæg, der kan råde bod på den manglende uddannelse fra det ordinære uddannelsessystem. Men dette kan ikke dokumenteres. Nærmest tværtimod. Alligevel er antallet af kursister på det almene niveau mere end fordoblet fra 150,000 i 2002, som Kristensen & Skipper analyserer, til over 300,000 i 2011. Heller ikke den nye fleksible ungdomsuddannelse, som tænkes at rumme de unge, som dropper ud af det ordinære system, kan forventes at være en gylden løsning. Der findes allerede den "Særligt Tilrettelagte Ungdomsuddannelse" (STU) som er målrettet de ca. 7 pct. unge med sådanne behov, og der er ikke nogen grund til at forvente, at afkastet af denne type uddannelser er højt for normalt fungerende unge.

Ovenstående tur gennem uddannelsessystemet bekræfter i vid udstrækning, at afkastet til indsatser tidligt i livet er meget større end senere i

livet. Den giver således et fingerpeg om, hvor man kan kigge efter nogle gode investeringer i uddannelsespolitikken. Gennemgangen tyder på, at der kan være store gevinster ved nogle enkle tidlige indsatser til sprogsstimulering og adfærdstræning, som også involverer forældre, ligesom der også kan være gevinster ved mindre klasser. Gennemgangen giver også nogle forslag til, hvor man kunne spare penge. Man kunne spare penge på SU-stipendier, fordi det ikke i tilstrækkelig grad synes at fremme de uddannelsespolitiske målsætninger, ligesom man også kunne spare penge på almen voksen- og efteruddannelse. Man kunne formentlig også spare penge på at optimere overgangen fra børnehave til skole. Det er dog vigtigt at imødekomme de sjældne men dyre konsekvenser såsom øget forekomst af teenagemoderskab, kriminalitet og lavere mental sundhed blandt børn, som tilfældigvis er yngst i klassen.

En oplagt mulighed ville være at efterspørge innovative løsninger samt opsamle systematisk viden om effekten af rullende indskoling eller aldersopdelte klasser. En anden udgiftstung post i uddannelsessystemet er specialundervisning, hvor der allerede pågår store spareøvelser. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at der endnu ikke foreligger generaliserbar viden om effekterne af forskellige typer indsatser for børn med særlige vanskeligheder.

Den bedste måde at forbedre lige adgang til uddannelse er at investere i udsatte børn fra (og før) fødslen og følge investeringerne op løbende. De sene indsatser såsom almen efter- og videreuddannelse, fleksibel ungdomsuddannelse, jobtræning eller meget generøs SU-støtte kan kun bidrage med lappeløsninger. Investeringerne er ikke kun en sag for daginstitutioner og skoler; i mange tilfælde vil forældre skulle involveres for at opnå det ønskelige afkast af tidlige indsatser.

Litteratur

Andersen, S.C. og M. Jakobsen (2012): Coproducing Educational Chances: Evidence from a Randomized Field Experiment, *Manuscript AU*.

Black, S., P. Devereux og K. Salvanes (2011): Too Young to Leave the Nest? The Effects of School Starting Age, *Review of Economics and Statistics* 93 (2), s. 455-467.

Bleses, D., A. Højen, R.N. Jørgensen, K.Ø. Jensen, og W. Vach (2010): Sprogvurdering af 3-årige (09) karakteristika og risikofaktorer. *WP, Center for Child Language e-prints*, nr. 10.

Bleses, D. (2011): Kan Bogstart gøre en forskel? Internet-publikation.

Browning, M. og E. Heinesen (2007): Class size, teacher hours and educational attainment. *Scandinavian Journal of Economics* 109, s. 415-438.

- Dalsgaard, S., M. Humlum, H.S. Nielsen og M. Simonsen (2012): Relative standards in ADHD diagnoses: The role of specialist behavior. *Economics Letters* 117, s. 663-665.
- Datta Gupta, N. og M. Simonsen (2012): Effects of Type of Non-parental Child Care of Pre-teen Skills and Risky Behaviors. *Economics Letters* 116, s. 622-625.
- Hanushek, E., J.F. Kain og S.G. Rivkin (2002): Inferring Program Effects for Special Populations: Does Special Education Raise Achievement for Students with Disabilities? *Review of Economics and Statistics* 84, s. 584-599.
- Hart, B. og T.R. Risley (1995): *Meaningful Differences in the Everyday Experience of Young American Children*. Brookes Publishing.
- Heinesen, E. (2010): Estimating class-size effects using within-school variation in subject-specific classes. *Economic Journal* 120, s. 737-760.
- Heckman, J.J. (2008): Schools, Skills, and Synapses. *Economic Inquiry* 46, s. 289-324.
- Hoff, E. (under udgivelse): Interpreting the Early Language Trajectories of Children From Low-SES and Language Minority Homes: Implications for Closing Achievement Gaps. *Developmental Psychology*.
- Holmlund, H., M. Linddahl og E. Plug (2011): The Causal Effect of Parents' Schooling on Children's Schooling: A Comparison of Estimation Methods. *Journal of Economic Literature* 49, s. 615-651.
- Humlum, M. og R. Vejlin (under udgivelse): The Responses of Youth to a Cash Transfer Conditional on Schooling: A Quasi-Experimental Study. *Journal of Applied Econometrics*.
- Keslair, F., E. Maurin og S. McNally (2011): Every Child Matters? An Evaluation of Special Educational Needs Programmes in England. *IZA DP* nr. 6069.
- Kristensen, N. og L. Skipper (2009): Effektanalyser af voksenefteruddannelse: Analyse af individeffekter samt cost-benefit-analyse. *AKF Rapport*.
- Landersø, R., H.S. Nielsen og M. Simonsen (2012): School Starting Age and Crime. *Manuscript, Aarhus Universitet*.
- Nielsen, H.S., C. Taber og T. Sørensen (2010): Estimating the Effect of Student Aid on College Enrollment: Evidence from a Government Grant Policy Reform. *American Economic Journal: Economic Policy* 2, s. 185-215.
- Öckert, B. (2012): On the margin of success? Effects of expanding higher education for marginal students. *Nordic Economic Policy Review* 2012 (1), s. 111-158.
- Rowe, M. og J. Goldin-Meadow (2009): Differences in Early Gesture Explain SES Disparities in Child Vocabulary Size at School, *Entry Science* 323, s. 951-953.
- Ruhm, C. og J. Waldfogel (2012): Long-term effects of early childhood care and education, *Nordic Economic Policy Review* 2012 (1), s. 23-52.
- UNI-C (2012): Analyse af nystartende elever og omgængere i grundskolens børnehaveklasse Baseret på data for skoleåret 2010/11.
- Webster-Stratton, C. (2011): *The Incredible Years – Parents, Teachers and Children's Training Series*, Incredible Years, Inc., Seattle.